

موضوع:
اصحاب: ۷ (تاریخ: ۷۸)

گروه مخاطب:
عمومی

- نوجوان و جوان (گروه سنی هـ «دبیرستان»)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۵۶۷
مسلسل انتشار (چاپ اول و باز چاپ): ۶۴۱۷

کتاب‌های استاد محدثی / ۱۳
آشنایی با اسوه‌ها / ۵

محدثی، جواد، ۱۳۳۱ -

عبدالله بن مسعود، جواد محدثی، - [ویراست ۲] - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۷۶.
[۱۰۰] ص. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۵۶۷ کتاب‌های استاد محدثی؛ ۱۳. آشنایی با اسوه‌ها، ۵) (تاریخ: ۷۸. اصحاب: ۷)

ISBN 978-964-09-0344-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

ص. ع. به انگلیسی: Javād-e Mohaddesī, 'Abdullāh ibn-al-Mas'ūd

چاپ پنجم: ۱۳۹۴

۱. ابن مسعود، ۳۳۱ قبل از هجرت - ۳۲۲ ق. - سرگذشتنامه. ۲. صحابه - سرگذشتنامه.

الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ب. عنوان.

۲۹۷. ۹۴۲

BP ۳۲ / الف ۲ م ۳

[BP ۳۴ / ع ۲۵ م ۳]

۱۳۹۴

عبدالله بن مسعود

دوره پنجم

جواد محمدي

پوشش کتاب
۱۳۹۴

بوستان کتاب

عبدالله بن مسعود

- نویسنده: جواد محدثی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قد)
- چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: پنجم / ۱۳۹۴ • شمارگان: ۱۵۰۰ • بها: ۵۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

- دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائیه)، ص ب ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۲۱۰۰-۷، ۳۷۷۲۱۰۵، فکس: ۳۷۷۲۱۰۰
- فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
- فروشگاه شماره ۷: تهران، میدان قسطنطنیه، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۶۹۲۲
- فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۳۳۳۶۷۲
- فروشگاه شماره ۱: اصفهان، چهار راه کرمان، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۲۲۲۰۳۷۰
- فروشگاه شماره ۱۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۲۲۲۱۷۱۲
- فروشگاه شماره ۶ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۲۱۷۹
- فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۲۵۹۰-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند

- اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • ویراستار: ابوالفضل طریقه‌دار • چکیده عربی: سهیله خانفی • چکیده انگلیسی: عبدالمجید مطوریان • فبها: مصطفی محفوظی • کارشناس نمونه‌خواهی: محمدجواد مصطفوی • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • طراح جلد: محمد بیریاس • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • قائم مقام مؤسسه و مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
اسماعیل اسماعیلی

فهرست مطالب

- ۷ پیش گفتار
- ۱۳ ابن مسعود کیست؟
- ۲۴ تداوم موضع گیری
- ۳۴ ابن مسعود و قرآن
- ۴۰ سخنان و آموزشهای ابن مسعود
- ۶۳ مواضع سیاسی ابن مسعود
- ۶۳ - در دوره خلافت ابوبکر
- ۶۷ - در دوره خلافت عمر
- ۶۹ - در دوره خلافت عثمان

- سخن علامه امینی درباره ابن مسعود ۸۳
- پایان زندگانی ۸۷
- کتابنامه ۹۴

www.ketab.ir

پیش گفتار

نسلها، نیاز به الگو دارند.

امت مسلمان، برای تربیت اسلامی- انسانی پیروان اسلام، نیازمند به نشان دادن الگوی تربیتی و ارائه قهرمان و نمونه است. این را به هیچ شکل و عنوان، نمی توان انکار کرد. سخن از تربیت و سازندگی است. بحث از شکل دادن به «وجود» و بارور کردن شخصیت انسانی و به ثمر رساندن «هستی» است. تنها در این صورت است که زندگی، هدف و جهت پیدا می کند و از پوچی بیرون می آید، زیرا «زندگی، زراعت و جودی انسان است و هر کسی دهقان بذر خویش».

چگونه باید بود؟

چگونه باید زیست؟

چگونه باید مرد؟

اینها سؤالاتی است که برای انسانهای جویای یقین و پویای راه، که به ارزشهای اصیل و واقعی علاقه مند هستند، پیش می آید، چه بخواهند، چه نخواهند!

پاسخ این «چگونه»ها را تا حد زیادی، در شرح حال و زندگینامه مردان بزرگی که راه حقیقت را یافته و پیموده اند و «بودن» شان، «معنا» داشته است و «هستی» شان، پاسخ این سؤالها بوده، می توان یافت.

ما، مسلمانییم. بدیهی است که باید الگوهایی را که ارائه می دهیم در جهت رشد شخصیت اسلامی، سازنده و آموزنده باشند. نمونه ای باشند از انسان مطلوب مکتب ما، که استواری عقیده و صحت زندگی و عملشان مورد تأیید و امضا و قبول قرآن و خدا و رسول باشد.

اما این الگوها را از کجا باید آورد؟

این نمونه ها را در کجا باید یافت؟

تاریخ اسلام، به ویژه تاریخ شیعه، از این نمونه ها و الگوها فراوان دارد، اما افسوس که تعداد زیادی از این گونه چهره ها، که الهام بخش و فروغ آفرین زندگی ها هستند، در تاریکخانه تاریخ، مدفونند و باید آنان را یافت و شناخت.

زندانی تاریخند، و باید آزادشان ساخت.

گنجهایی اند، در خرابه های تاریخ، که باید کشف

و استخراجشان کرد.

برای تربیت اسلامی نسلهای مستعد، باید الگوها و قهرمانهای واقعی و چهره‌های تابناک انسانی را نشان داد. بدین وسیله و از این راه است که می‌توان تا حدی، گرچه اندک، زیانهای را که دشمن، از راه تحقیر شخصیت شرق مسلمان، رسانده است جبران کرد. می‌دانیم که دشمن، برای بنده و برده کردن و آرام و رام ساختن ما، برای سواری کشیدن بهتر و غارت بیشتر، شیوه‌های گوناگونی را به کار بسته است و می‌بندد، تا ایمان ما را به خویش، سلب کند.

بنابراین، باید شناختی دقیق و بررسی‌هایی تحلیل‌گرانه درباره شخصیت و زندگی مردان و زنان ممتاز و نمونه به عمل آید.

در این مورد، شناسایی و آشنایی با آنها که در صدر اسلام، پیامون پیامبر و امام بوده‌اند و از سرچشمه، آب نوشیده‌اند و زیر نظر و تربیت مستقیم رسول و امامان بوده و زیسته‌اند مفیدتر و الهام‌بخش‌تر است.

به علاوه شناخت اینها، کمکی هم به شناخت خود اسلام می‌کند، زیرا اینها حقیقتهای تجسم یافته مذهبند و نمونه‌های عینی اسلام. وقتی پیامبر از چنین شخصیتهایی تعریف می‌کند و آنها را می‌ستاید، در می‌یابیم که مانند آنها باید بود و مانند آنها باید زیست و مانند آنها باید مرد.

چرا ابن مسعود؟

پیرامون خورشید فروزان محمد ﷺ، ستاره‌های تابناکی چونان: علی رضی الله عنه، سلمان، ابوذر، میثم، یاسر، عمار، مقداد، بلال، خباب، مصعب، حمزه، ابوطالب و ... می درخشند و برای هر کدام از اینان، کتابها و جزوه‌های جداگانه نوشته شده است و می‌توان شرح حال و زندگینامه اینان را در آن کتابها دید و خواند و با سیمای درخشانشان آشنا گشت.

اما درباره «ابن مسعود» که یکی از برجسته‌ترین یاران محمد ﷺ و بزرگ‌ترین شخصیتها و مصمم‌ترین چهره‌های پیرامون رسول خدا ﷺ است، که تا زمان عثمان هم به زندگی مبارزاتی خود با ظلم و تبعیض و ناحق، مبتنی بر «عقیده و جهاد» و «ایمان و عمل صالح» ادامه می‌دهد و در پایان، شهید می‌شود، کتاب جداگانه و مستقلی در دسترس نیست و این صحابی مجاهد شهید، مخصوصاً در میان فارسی‌زبانان، گمنام و ناشناخته مانده است.

از سوی دیگر، شخصیت بارز و مبارز «ابن مسعود»، دارای چنان اهمیت و امتیازی است که نمی‌توان به سادگی از او گذشت و توجهی شایان، به ابعاد و جودی او ننمود.

لزوم شناخت چهره‌های آگاه و مصمم تاریخ اسلام، از یک سو، عظمت و بزرگی شخصیت والای ابن مسعود، از سوی دیگر، و از جهت سوم، نبودن کتابی آموزنده و مناسب و مستقل درباره این صحابی، مراوداشت که در این زمینه تحقیق و پژوهشی

را آغاز کنم و از لابه لای متون و کتابهای تاریخی، اعتقادی، حدیثی، رجال و شرح حال، مطالبی درباره این مرد مبارز و نستوه، فراهم آورم و تقدیم کنم. آنچه می‌خوانید صورت تلخیص شده و تغییر یافته و همراه با اصلاحات عمده کتابی است که سالها پیش به نام «ابن مسعود» چاپ شده بود.

به امید این که این اثر، مورد قبول واقع گردد و برای نسل انقلاب، که در تب و تاب هر چه بیشتر و بهتر فهمیدن و شناختن است، مجموعه‌ای مفید و آموزنده باشد.

قم - جواد محدثی

فروردین ۷۶